Politisk påverknadsarbeid i Vestland fylkeskommune

Budsjett 2024 og økonomiplanen 2024-2027

Bergen, 13. desember 2023,
Sabine Exner
fylkesstyremedlem og kontaktperson for VGO og fagskule

Fakta om vidaregåande opplæring i Vestland

- 42 vidaregåande skular
- Ca. 3.500 lærarar og ca. 2.300 medlemmar
- Det er 18672 ordinære elevar i skuleåret 2023-2024
- Fordelt på 982,5 klassar
- Den største skulen har 1025 elevar og den minste har 84 elevar
- Ca. 2.500 ledige plassar
- Vidaregåande opplæring for vaksne: i 2022-2023 deltok 1141 vaksne
- Skuleåret 2023-2024 byrja 60% av elevane på vg1 på eit yrkesfagleg utdanningsprogram
- Miljøkoordinator på alle skular, full stilling på 13 skular, halv stilling på 29 skular
- Fagskulen Vestland er eigd av VLFK og har tilbod til ca. 1890 studentar. Høgare yrkesfagleg utdanning på nivået over vgo

Fleire elevar og fleire satsar på yrkesfag

- Årleg vekst i tal 16-18 åringar fram til 2029, deretter nedgang. I 2027 blir det 576 fleire elevar enn i dag.
- Det er lagt til grunn følgjande endring i opplæringstilbodet i økonomiplanperioden:
  - auke på 3 klassar frå hausten 2024
  - ytterlegare auke på 3 klassar frå hausten 2025
  - ytterlegare auke på 1 klasse frå hausten 2026
  - ytterlegare auke på 7 klassar frå hausten 2027.

Opplæringstilbodet – vekst i elevtal og fleire elevar vel yrkesfag

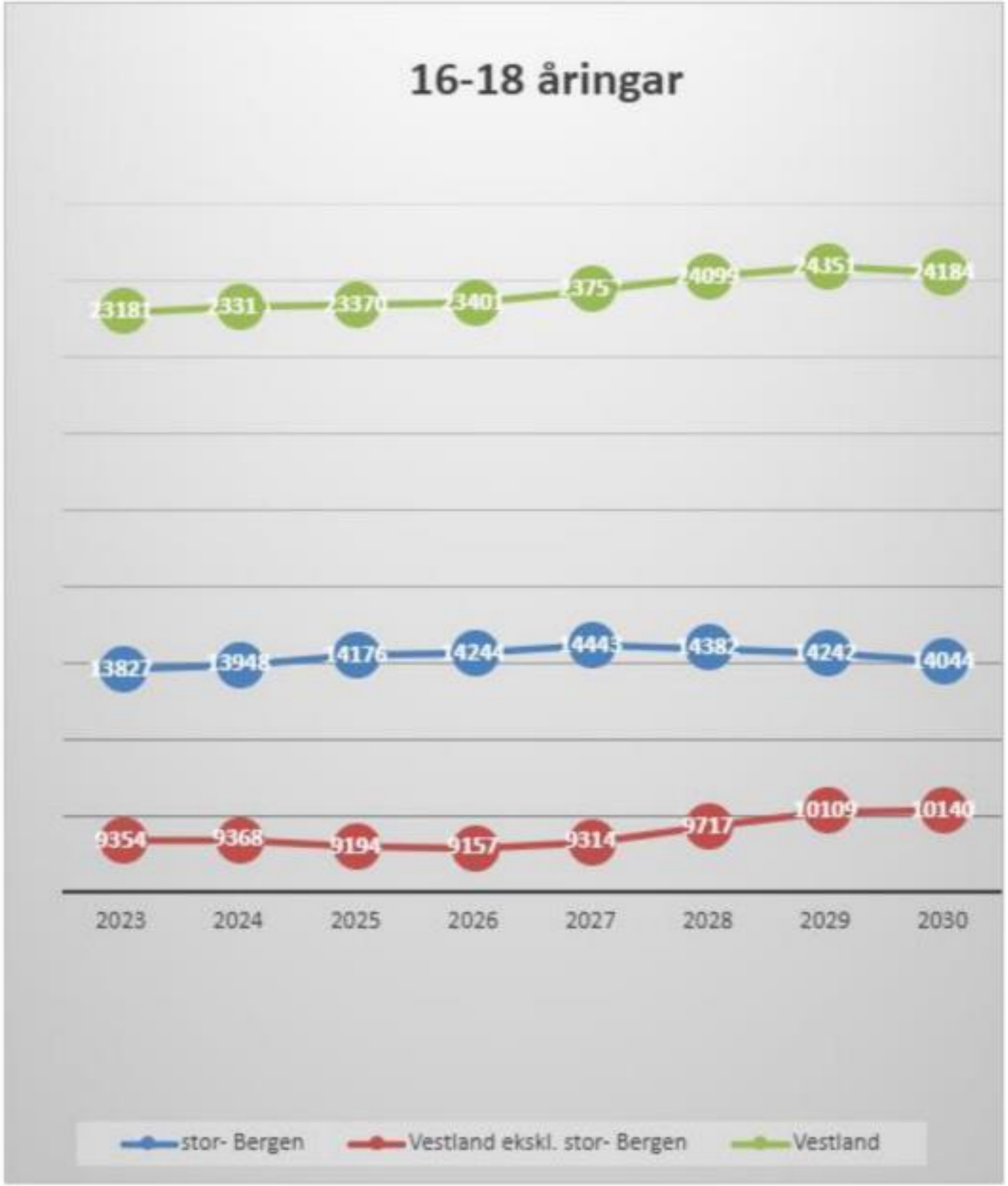

Stort salderingsbehov i VLFK, men mediefokuset er mest retta mot samferdsle og ikkje oppvekst

- Ei sak innan oppvekst som er veldig hot i media og skapar mykje engasjement. Den årlege presentasjonen av opplæringstilbodet.
- Administrasjonen får inn ca. 25.000 henvendingar om tilbodsstrukturen. 4 timar møtetid i oppvekstutvalet.

Vi fylkestillitsvalde er tilbakehalden med å blande oss inn, men framhever stadig posisjonane våre, t.d.

- Breidd tilbod i alle regionar
- Færrast vg1-elevar på hybel
- Bærekraftige skular

Den økonomiske stoda og foreslåtte sparetiltak - bakgrunn

- Dei største driftsutgiftene per avdeling
  - Infrastruktur og veg: 1.539.458.000
  - Mobilitet og kollektivtransport: 3.081.700.00
  - Opplæring: 3.831.990.000
- Fylkesdirektøren oppsummerer dei økonomiske utfordringane med tre hovudårsaker:
  - Sterk prisauke på innsatsvarer/kontraktar
  - Renteutviklinga
  - Nye kollektivkontraktar, særleg det grøne skiftet i snøggbåttransporten

- Utsetje dei fleste av investeringsprosjekta der ein ikkje er bunden av kontrakt.
- Forslag om kutt på 100 mill. kr fordelt på sektorane pluss 100 mill. innanfor kollektivområdet.

Sparetiltak – Opplæring og kompetanse

	2024	2025	2026	2027
Organisasjon og økonomi	-2 500	-3 500	-3 500	**-3 500**
IKT og digitalisering	-2 500	-3 500	-3 500	**-3 500**
Eigedom og utbygging	-10 000	-23 000	-23 000	**-23 000**
Tannhelse	-5 000	-8 000	-8 000	**-8 000**
Næring, plan og innovasjon	-2 500	-3 500	-3 500	**-3 500**
Opplæring og kompetanse	-50 000	-80 000	-80 000	**-80 000**
Kultur og folkehelse	-2 500	-3 500	-3 500	**-3 500**
Mobilitet og kollektiv	-100 000	-130 000	-130 000	**-130 000**
Infrastruktur og veg	-25 000	-50 000	-50 000	**-50 000**
SUM	**-100 000**	**-200 000**	**-200 000**	**-200 000**

Kor skal ein ta dei 50 mill. kr i frå?

- **Fagskulen**: redusere det fylkeskommunale tilskotet til Fagskulen. Fagskulane vert finansierte gjennom øyremerka statstilskot. Fylkesdirektøren å avvikle tilskotet over dei komande tre åra slik at fagskulen frå 2027 vert drifta av det øyremerka statstilskotet. For 2024 er det lagt opp til 7,5 mill. kr i redusert tilskot til Fagskulen.
- **Dei vidaregåande skulane**: forlag om å redusere budsjettramma med 42,5 mill. kr.

	Budsjett	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026	2027
Vidaregåande opplæring i skule inkl. særskilt tilrettelagt opplæring	3 021 224	3 140 877	3 101 627	3 097 227	3 093 227
Opplæring i bedrift	646 660	685 670	692 670	699 670	706 670
Vidaregåande opplæring for vaksne	71 536	74 866	74 866	74 866	74 866
Fagskule	21 464	15 113	7 613	13	13
Andre føremål opplæring	44 476	63 707	63 457	63 457	63 457
Administrasjon av opplæring og kompetanse	26 630	28 172	28 172	28 172	28 172
Sum	**3 831 990**	**4 008 405**	**3 968 405**	**3 963 405**	**3 966 405**

Difor ropar vi eit varsko!

- Vidaregåandeskule har vore under sparekniven lenge
- Fagskulane må senke aktivitetsnivået sitt dramatisk
- Utstyr- og læremiddelsituasjonen er prekær
- Investeringsbehova i bygg og anlegg har blitt skjøve framover i tid
- Det skal sparast inn ytterleg i perioden framover

- **Nye behov**: Ny opplæringslov (august 2024) gjev elevane utvida rett til opplæring til dei har bestått med studie- eller yrkeskompetanse. Vaksne får eit utvida rett til å få opplæring. Fullføringsreforma vil truleg føre til auka klassetal og legge leggje press på tilbodsstrukturen.

Kvaliteten i opplæringa kan ikkje variere i takt med rentenivået!!

Gløymer vi kva som VLFK har som målsetjing i temaplanen «Fornye og forbetre»? (2020)

- Elevar og lærlingar i Vestland har det beste opplæringstilbodet med høg merksemd på trivsel, motivasjon, læring og meistring i eit inkluderande miljø.

Politisk påverknad

Økonomi i kommunane og fylkeskommunen angår heile organisasjonen

- Sentralt: aktivitetar for meir midlar til kommunane og fylkeskommunane
- I kommunane og fylkeskommunen: arbeide for at meir av midlane skal gå til barnehage- og skulesektoren
- På skulane/barnehagane: Arbeidsplasstillitsvalde drøftar fordeling av budsjett/prioriteringar

Hvordan arbeide både som part og som politisk aktør?

- Tillitsvalgte skal tas med på råd
  - Hovedavtalen i KS – del B, § 3-1: Både den ordinære budsjettprosessen og endringer i ressursfordelingsmodeller, er saker som omfattes av § 3-1 og hvor det er viktig med tidlig og regelmessig innflytelse
- Innebærer ulike roller:
  - Som **part** - rettigheter etter Hovedavtalen og arbeidsmiljøloven
  - Som **politisk aktør** - påvirkning av politiske prosesser og vedtak som er av betydning for sektoren, barnehagebarna, elevene, medlemmene

Arbeid med politisk påverknad

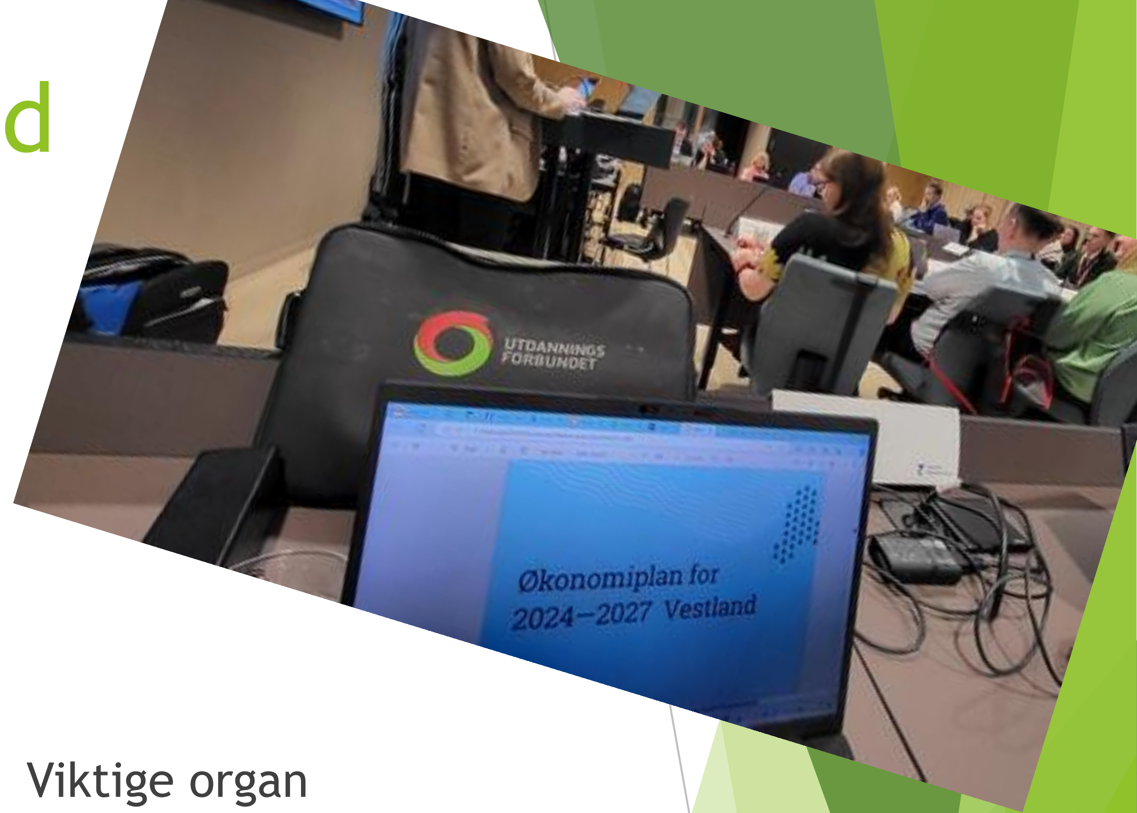

- Korleis har vi jobba i haust?
  - 01.11.23 Konstituerande møte i oppvekstutvalet
  - 22.11.23 Oppvekstutval – budsjettmøte
  - 28.-29.11. Finansutvalet – alternative budsjettforslag
  - 6.12.23 Oppvekstutvalet – digitalt møte
  - 13.12.23 Fylkestinget

Posisjon/Samarbeidspartia:

- AP (12)
- SP (7)
- SV (5)
- KRF (3)
- Ve (3)
- MDG (3)

Opposisjon:

- Høgre (15)
- FRP (9)
- INP (4)
- Raudt (2)
- Bergenslisten (1)
- Pensjonistpartiet (1)

- Viktige organ
  - Hovudutval for opplæring og kompetanse (Åsmund Berthelsen, SV)
  - Finansutvalet
  - Fylkesutvalet (Jon Askeland, SP)
  - Fylkestinget
  - Administrasjonsutvalet

Formannskapsmodellen ligg til grunn

Den aktuelle stoda

- **28.-29. november:** Alternative budsjettframlegg frå samarbeidspartia og partia i opposisjonen
  - Samarbeidspartia vil auke ramma om 20 mill. Mest innsparing (16,5 mill) vil skje som følgje av justering tilbod våren 2024
  - **13. desember**: Endeleg behandling i Fylkestinget. Det er venta ein del debattar.

- **2024:** Fylkesdirektøren får mandat til å lage ein ny heilskapleg plan for tilbodsstruktur i Vestland FK.
  - Skulestrukturen ligg i utgangspunkt fast i perioden 2024-2027
  - Planen skal bygge på vedtekne prinsipp
    - T.d. sikre eit desentralisert tilbod
    - Skal dimensjonerast etter arbeidslivet sitt behov for aktuell og framtidig kompetanse
  - Planen skal handsamast av Fylkestinget i oktober 2024

Gode tips som vi har plukka opp på vegen

Budsjett er langsiktig arbeid

Identifiser behova før budsjettet er lagt fram

Budsjettet blir lagt fram – Game on!

Kjenn dei som avgjer – både politikarane og partiprogramma

Bruk av media

Ver ein dei kan stole på

Gode tips frå Tage Slind Jensen, 25 år, varaordførar for Høgre - Nesodden

- Sitat Tage:
  - **Mitt førsteinntrykk**: Utdanningsforbundet er serviceinnstilte, kunnskapsrike og kan hjelpe oss til å framstå profesjonelle. Dei tar seg tid til å forklare.
  - **Kva gjer dei rett?** Vi har same mål. Dei er partipolitisk nøytrale. Dei forstår kva som er viktig for mitt parti. Dei skjønnar dei politiske prosessane.
  - **Mine tips til UDF**: Ver fageksperten og vit meir enn administrasjonen!

    Ver open, hyggeleg og tilgjengeleg! Ver på!